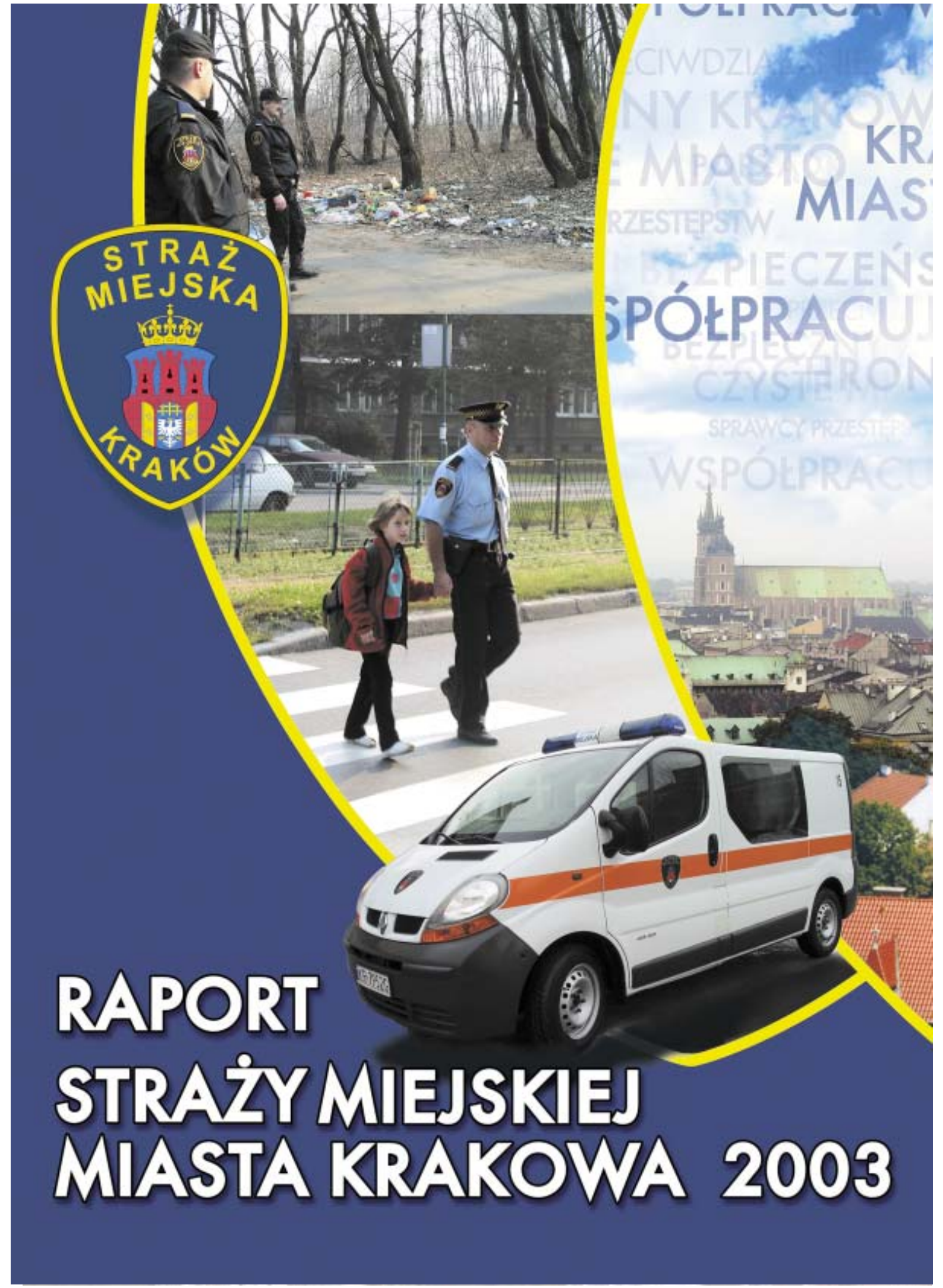
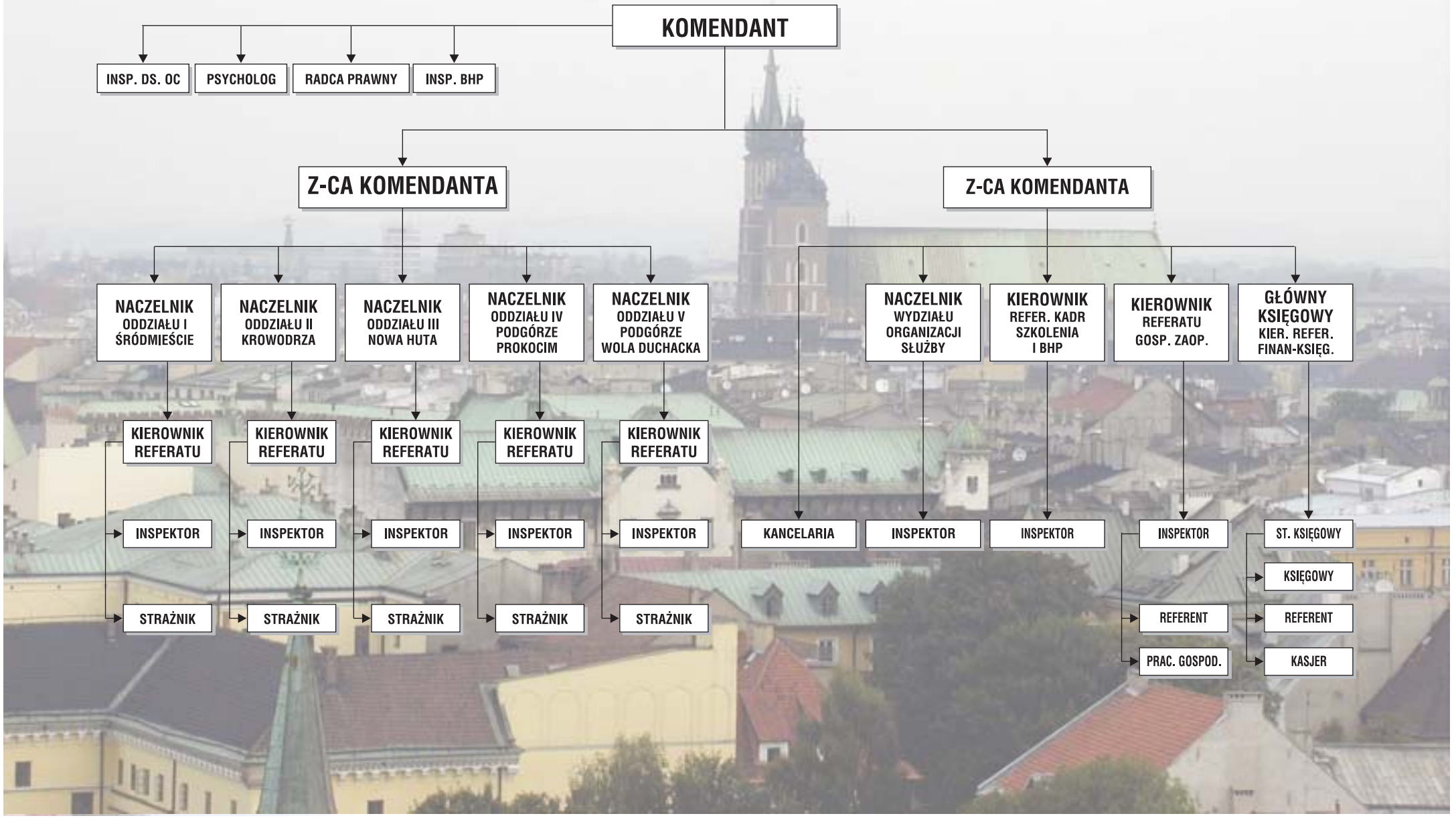

RAPORT STRAŻY MIEJSKIEJ MIASTA KRAKOWA 2003

SCHEMAT STRUKTURY ORGANIZACYJNEJ STRAŻY MIEJSKIEJ MIASTA KRAKOWA

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp 1
2. Sprawcy przestępstw ujęci przez strażników ... 2
3. Przeciwdziałanie alkoholizmowi 3
4. „Bezpieczny Kraków" – najpierw prewencja ... 3
   a) „Współpracujmy" 3
   b) „Czyste miasto" 4
   c) „Czyste place zabaw i piaskownice" 5
   d) „Szkolenia dla dzieci, kobiet i seniorów" ... 5
5. Współpraca w ochronie porządku i bezpieczeństwa 6
   a) z Zarządami i Radami Dzielnic 6
   b) z Policją 6
   c) ze środkami masowego przekazu 7
   d) z innymi 7
6. W trosce o środowisko naturalne 8
7. Handel w miejscach niedozwolonych 10
8. Kontrola ruchu drogowego 10
9. Z notatnika strażnika 11
10. Nie tylko obowiązki 13
11. Straż w liczbach 15

SZANOWNI PAŃSTWO

Sądzę, iż minione dwanaście miesięcy mojego dowodzenia Strażą Miejską Miasta Krakowa było okresem, w którym Krakowianie mieli okazję dostrzec starania o doskonalenie naszej służby oraz poprawę zarówno poczucia, jak i stanu bezpieczeństwa i porządku w mieście.

Najwięcej uwagi strażnicy poświęcili interwencjom związanym ze spożywaniem i sprzedażą alkoholu. One bowiem, w opinii mieszkańców, stwarzały największe zagrożenie dla spokoju i porządku publicznego. Aktywnie działaliśmy również w zakresie utrzymania porządku w komunikacji, szczególnie w centrum miasta. Jednym z priorytetów służby była także troska o czystość i środowisko naturalne naszego miasta.

Obok tych zadań wiele uwagi poświeciliśmy również przedsięwzięciom stricte prewencyjnym. Tu warto odnotować stale rozwijającą się współpracę ze szkołami oraz dużą aktywność krakowskich strażników w organizowaniu i prowadzeniu szkoleń i kursów samoobrony dla dzieci, kobiet i seniorów (pierwsze tego typu szkolenia w Polsce). Chciałbym także podkreślić bardzo dobre, bieżące współdziałanie z Policją oraz wszystkimi Zarządami i Radami Dzielnic, jednocześnie dziękując Im za udzielane wsparcie.

Były też w naszej służbie mankamenty. Z powodu braków kadrowych nie zawsze byliśmy na miejscu zdarzenia tak szybko, jakby tego oczekiwali mieszkańcy naszego grodu. Wyrażam jednak przekonanie, że tę sytuację poprawi wzmocnienie stanu etatowego Straży Miejskiej, jakie nastąpi już od 2004 roku.

Zwracając się o przyjęcie Raportu za rok 2003, uprzejmie proszę o analizę naszych dokonań i możliwości oraz przekazywanie wniosków, służących zwiększaniu efektywności pracy krakowskich strażników miejskich. Zapewniam Państwa, że Straż Miejska w Krakowie dysponuje dobrą i profesjonalną kadrą, która pragnie coraz lepiej spełniać służebną rolę wobec krakowian.

Z wyrazami szacunku

Michał Zamuliński

SPRAWCY PRZESTĘPSTW UJĘCI PRZEZ STRAŻNIKÓW MIEJSKICH

W 2003 roku krakowscy strażnicy miejscy ujęli 377 sprawców przestępstw oraz 68 osób poszukiwanych przez Policję lub Prokuraturę. Dla porównania w roku 2002 było to odpowiednio 386 i 46 osób. Spośród tej liczby najwięcej, bo 71 osób, to sprzedający napoje alkoholowe wbrew warunkom ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (np. sprzedaż osobom nieletnim lub nietrzeźwym). Ujawniono 47 sprawców naruszenia nietykalności cielesnej innej osoby. 40 sprawców to osoby, które w stanie nietrzeźwości prowadziły pojazdy mechaniczne. Ujęto również 38 sprawców kradzieży lub kradzieży z włamaniem, 27 sprawców rozboju, 15 sprawców zniszczenia rzeczy oraz 15 uczestników bójek i pobić (3 spośród nich używało w czasie bójki niebezpiecznego narzędzia).

Poniższa tabela dokładnie obrazuje liczbę ujętych sprawców poszczególnych przestępstw.

SPRAWCY PRZESTĘPSTW UJĘCI PRZEZ STRAŻNIKÓW MIEJSKICH		
Art.	Nazwa czynu zabronionego	RAZEM
157 k.k.	Spowodowanie innego niż ciężki uszczerbku na zdrowiu	2
158 k.k.	Pobicie lub bójka	12
159 k.k.	Pobicie lub bójka z użyciem niebezpiecznego narzędzia	3
160 k.k.	Narażenie człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu	1
163 k.k.	Spowodowanie katastrofy	1
178 k.k.	Spowodowanie wypadku komunikacyjnego i ucieczka z miejsca zdarzenia	1
178a k.k.	Prowadzenie pojazdu mechanicznego w stanie nietrzeźwym	40
190 k.k.	Groźba karalna	4
191 k.k.	Zmuszanie	1
193 k.k.	Naruszenie miru domowego	5
216 k.k.	Znieważenie	1
217 k.k.	Naruszenie nietykalności cielesnej	47
222 k.k.	Naruszenie nietykalności cielesnej funkcjonariusza publicznego	32
223 k.k.	Czynna napaść na funkcjonariusza publicznego	1
224 k.k.	Zmuszanie funkcjonariusza publicznego do zaniechania prawnej czynności służbowej	5
226 k.k.	Znieważenie funkcjonariusza publicznego	31
229 k.k.	Łapownictwo czynne	1
244 k.k.	Niestosowanie się do sądowego zakazu prowadzenia pojazdów	1
263 k.k.	Nielegalne posiadanie broni	1
270 k.k.	Podrabianie dokumentu	7
275 k.k.	Posługiwanie się dokumentem stwierdzającym tożsamość innej osoby	4
276 k.k.	Ukrycie cudzego dowodu tożsamości	1
278 k.k.	Kradzież	35
279 k.k.	Kradzież z włamaniem	3
280 k.k.	Rozbój	27
286 k.k.	Oszustwo	1
288 k.k.	Zniszczenie rzeczy	15
289 k.k.	Zabór pojazdu w celu krótkotrwałego użycia	2
290 k.k.	Wyrąb drzewa	2
306 k.k.	Fałszowanie znaków identyfikacyjnych	1
312 k.k.	Puszczenie w obrót podrobionego pieniądza	1
118 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych	Obrót nielegalnymi płytami CD	2
35 ustawy o ochronie zwierząt	Znęcanie się nad zwierzętami	1
48 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii	Posiadanie środków odurzających lub substancji psychotropowych	5
43 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	Sprzedaż napojów alkoholowych osobom nieletnim	17
	Sprzedaż napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym	27
	Sprzedaż napojów alkoholowych bez zezwolenia i wbrew jego warunkom	27
305 ustawy prawo własności przemysłowej	Naruszenie znaków towarowych	1
37 ustawy o wytwarzaniu i obrocie materiałami wybuchowymi (...)	Sprzedaż artykułów pirotechnicznych osobom nieletnim	8
	Razem ujętych sprawców przestępstw	377

PRZECIWDZIAŁANIE ALKOHOLIZMOWI

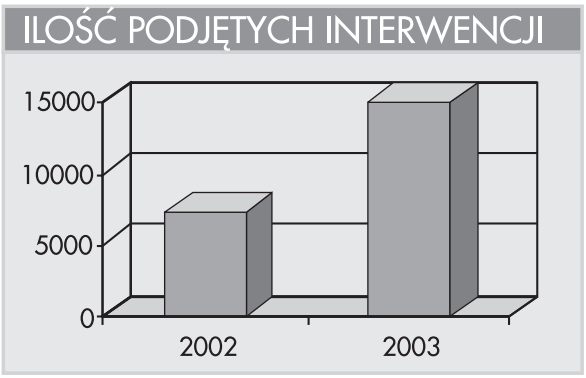
Zagrożenia ze strony osób nietrzeźwych, szczególnie osób spożywających napoje alkoholowe w miejscach publicznych postrzegane są przez mieszkańców Krakowa jako mające znaczny, negatywny wpływ na ich poziom poczucia bezpieczeństwa. Jednym z priorytetowych zadań Straży Miejskiej było więc przeciwdziałanie tym zagrożeniom.

Wobec popełniających tego typu wykroczenia podjęto 14 959 interwencji, kierując 1 038 wniosków o ukaranie do Sądu Grodzkiego, karząc 7 520 osób mandatami karnymi, a w 6 401 przypadkach interwencje zakończono pouczeniem. Dla porównania - w 2002 r. liczby te wynosiły odpowiednio: 7 276 podjętych interwencji, 2 332 wnioski o ukaranie do sądu, 378 mandatów karnych oraz 4 566 pouczeń.

Działania strażników w tym zakresie nie ograniczały się tylko do podejmowania czynności wobec osób spożywających napoje alkoholowe, ale również było to doprowadzanie osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień lub miejsca ich zamieszkania. Realizowane to było w przypadkach, gdy osoby te zachowaniem swoim dawały powód do zgorszenia w miejscu publicznym lub znajdowały się w okolicznościach zagrażających ich życiu lub zdrowiu albo zagrażały życiu i zdrowiu innych osób. W 2003 r. strażnicy doprowadzili 1 111 takich osób do izby Wytrzeźwień oraz 145 osób do miejsca zamieszkania, w tym 18 nieletnich. Najwięcej doprowadzeń do izby wytrzeźwień, podobnie jak w latach ubiegłych, miało miejsce na terenie działania Oddziału Śródmieście - 814 i Oddziału Nowa Huta - 114.

ILOŚĆ PODJĘTYCH INTERWENCJI

Przeciwdziałając tym zagrożeniom strażnicy realizowali również kontrole placówek prowadzących obrót napojami alkoholowymi. W ich wyniku ujawniono 71 sprawców przestępstw. Dotyczyły one sprzedaży napojów alkoholowych: osobom do lat 18, osobom, których zachowanie wskazywało, że znajdują się w stanie nietrzeźwości oraz sprzedaży bez zezwolenia lub wbrew warunkom określonym w zezwoleniu np. przedłużenie godzin sprzedaży. Za popełnienie powyższych przestępstw odpowiedzą sprzedający napoje alkoholowe oraz osoby sprawujące nadzór, które dopuściły do popełnienia przestępstwa.

„BEZPIECZNY KRAKÓW" – NAJPIERW PREWENCJA

„WSPÓŁPRACUJMY"

Rok 2003 to czas rozszerzenia prowadzonego od 1999 r. programu „Współpracujmy", którego celem jest edukacja dzieci i młodzieży w zakresie bezpiecznych zachowań, znajomości podstawowych zasad obowiązującego prawa oraz zapewnienie bezpieczeństwa na terenie szkół. Ze Strażą Miejską współpracuje aktualnie 60 placówek oświatowych. Metodami realizacji są wykłady, pogadanki, dyskusje, konkursy i pokazy prowadzone dla uczniów przez strażników miejskich. Materiały pomocnicze w postaci książeczek instruktażowych dla dzieci starszych czy „kolorowanek" dla młodszych, są metodyczną pomocą, która pozwala w przystępny sposób wykształcić nawyki bezpiecznych zachowań wśród najmłodszych oraz przedstawić osobę strażnika miejskiego jako służącego pomocą w sytuacjach zagrożenia.

Prowadzone są również zajęcia tematyczne dotyczące zagrożeń pojawiających się w różnych porach roku (np. używanie fajerwerków, wypalanie traw). Zajęcia realizowane są także w siedzibach oddziałów Straży Miejskiej, gdzie uczniowie z bliska zapoznają się z pracą strażników. Podczas licznych festynów i imprez szkolnych, strażnicy przeprowadzają konkursy i zabawy o tematyce bezpieczeństwa. W trakcie wakacji i ferii dzieci i młodzież biorą udział w organizowanych przez Straż zajęciach sportowych. Prowadzą je strażnicy, posiadający uprawnienia instruktorów oraz nauczyciele wychowania fizycznego ze szkół działających w ramach programu „Współpracujmy". W okresie od lipca do listopada w zajęciach takich wzięło udział ponad 2000 uczniów.

W 2003 r. strażnicy miejscy przeprowadzili 511 lekcji, w których uczestniczyło ponad 15 000 dzieci. Ponadto 464 razy patrolowali okolice placówek oświatowych, ze szczególnym zwróceniem uwagi na przypadki dewastowania urządzeń na ich terenie oraz bezpieczeństwo uczniów. Zabezpieczono 62 imprezy odbywające się w szkołach. W trakcie tych działań funkcjonariusze Straży Miejskiej ujawnili 36 osób wagarujących, 80 nieletnich spożywających alkohol, 231 palących tytoń, 6 posiadających środki odurzające (przekazani Policji) oraz 142 popełniających inne naruszenia. O zdarzeniach informowani byli rodzice oraz szkoły, do których uczęszczali nieletni.

W roku 2003 odbyła się druga edycja konkursu „Prawo i My", w której uczestniczyło 17 szkół podstawowych z terenu Krowodrzy. Najlepiej zagadnienia prawne opanowała drużyna szkoły podstawowej nr 107, której uczniowie zwyciężyli w tym współzawodnictwie. Z uwagi na rosnącą popularność konkursu, w kwietniu 2004 roku planowany jest finał III edycji, już o zasięgu ogólnokrakowskim, do którego udział swój zgłosiło 35 placówek oświatowych. W 2003 r. prowadzone były zajęcia przygotowujące drużyny z poszczególnych szkół do uczestnictwa w konkursie.

W pierwszych dwóch tygodniach września przeprowadzona została akcja „Bezpieczna droga do szkoły". Strażnicy z policjantami pełnili patrole w okolicach 31 szkół, wokół których występują największe zagrożenia komunikacyjne. W trakcie służby funkcjonariusze pomagali dzieciom przekraczać ulicę, egzekwowali przestrzeganie przepisów przez innych uczestników ruchu oraz prowadzili praktyczną naukę bezpiecznego poruszania się po drodze publicznej.

Podobna akcja zorganizowana została w dniu św. Mikołaja. Strażnicy dyżurując rozdawali słodycze i nadzorowali przejścia dla pieszych w pobliżu 32 szkół, ucząc dzieci zgodnego z przepisami poruszania się po ulicy.

„Współpracujmy" znalazł uznanie i został objęty pomocą programu „Demos", finansowanego przez Komisję Europejską, w ramach wzmacniania demokratycznego udziału w zarządzaniu miejskim.

CZYSTE MIASTO

Program ten ma na celu poprawę estetyki miasta, ze szczególnym uwzględnieniem centrum, które stanowi wizytówkę Krakowa. Systematycznymi kontrolami stanu czystości i porządku objęto całe miasto. Działania te okresowo są intensyfikowane np. w przypadkach obfitych opadów śniegu, wiosennych porządków czy też akcji „Sprzątanie świata". Przy okazji kontroli sprawdzane jest oznakowanie ulic i placów, sprawność urządzeń użyteczności publicznej oraz egzekwowane przepisy dotyczące czystości i ochrony środowiska.

W r. 2003 strażnicy ukarali mandatami 760 osób na kwotę 78 060 zł za brak czystości, pouczyli za te same przewinienia 1 309 osób i skierowali 226 wniosków o ukaranie. Przekazano innym służbom 579 informacji o awariach urządzeń użyteczności publicznej.

CZYSTE PLACE ZABAW I PIASKOWNICE

W maju 2003 r., podobnie jak w poprzednich latach, strażnicy sprawdzili porządek oraz stan techniczny krakowskich piaskownic i placów zabaw. Kontrolowana była czystość piasku, porządek wokół terenu placu, sprawność techniczna urządzeń oraz spełnienie standardów bezpieczeństwa. Wszelkie zastrzeżenia zgłoszono zarządcom terenów, na których znajdują się sprawdzane obiekty. W trakcie podjętych działań udało się doprowadzić do stanu dobrego ponad 90 % placów zabaw i piaskownic, z ogólnej liczby ponad 630 kontrolowanych.

SZKOLENIA DLA DZIECI, KOBIET I SENIORÓW

W roku 2003 instruktorzy Straży Miejskiej Miasta Krakowa pod nadzorem starszego inspektora Bohdana Bartnickiego przygotowali i przeprowadzili szereg kursów i szkoleń z samoobrony i bezpiecznych zachowań. Szkoleniami objęto dzieci i młodzież ze szkół podstawowych, gimnazjów i szkół średnich, kobiety oraz osoby starsze na specjalnych kursach dla seniorów. Ich głównym celem było nauczenie bezpiecznych zachowań w sytuacjach zagrożenia, a także chwytów i technik samoobrony przydatnych podczas ataku napastnika oraz poprawa kondycji i ogólnej sprawności fizycznej. W szkoleniach tych łącznie wzięło udział około 450 osób, w 20 grupach ćwiczebnych.

Zajęcia prowadzili strażnicy miejscy mający wysokie kwalifikacje, reprezentanci Polski, posiadacze mistrzowskich stopni w sztukach walki. Wysoki poziom prowadzących zajęcia powoduje stale rosnące zainteresowanie ze strony mieszkańców Krakowa.

WSPÓŁPRACA W OCHRONIE PORZĄDKU I BEZPIECZEŃSTWA

Z ZARZĄDAMI I RADAMI DZIELNIC

Aby poprawić poczucie bezpieczeństwa mieszkańców Krakowa, Straż Miejska pozostaje w stałym kontakcie ze społecznością lokalną. Utrzymywane są kontakty z Zarządami i Radami Dzielnic, których przedstawiciele informują Straż o miejscach występowania zagrożeń na ich terenie. Informacje te w postaci bieżąco aktualizowanych map zagrożeń są wykorzystywane przez Straż Miejską w dyslokacji służby patrolowej i określaniu zadań. Radni organizują także spotkania z mieszkańcami poszczególnych osiedli, na których każdy może zgłosić przedstawicielowi Straży Miejskiej dostrzegane przez siebie zagrożenia oraz przekazać uwagi, które pomogą w efektywniejszym ich eliminowaniu. W 2003 r. strażnicy uczestniczyli w 14 takich spotkaniach. Dodatkowo strażnicy o wyznaczonych porach pełnią dyżury w siedzibach poszczególnych Rad Dzielnic (58 dyżurów w 2003 r.) i przyjmują zgłoszenia interwencyjne od mieszkańców.

Ważnym elementem jest uczestnictwo w organizowanych przez Rady Dzielnic festynach i imprezach plenerowych, gdzie strażnicy znakują przedmioty wartościowe, udzielają informacji, przyjmują zgłoszenia od mieszkańców osiedli. W 2003 roku strażnicy miejscy wzięli udział w 38 takich imprezach w okresie letnim. Punkty informacyjne cieszyły się dużym zainteresowaniem mieszkańców.

Kolejny już rok Zarządy i Rady Dzielnic wspierały Straż Miejską finansowo. Środki przekazywane były na zakup dodatkowego sprzętu oraz materiałów prewencyjnych. Z przekazanej na ten cel kwoty 210 833 zł udało się zakupić np. radiowóz, skutery, książeczki dla dzieci na temat bezpieczeństwa oraz nagrody na konkursy w szkołach. Istotnym elementem było finansowanie dodatkowych 695 służb patrolowych Straży Miejskiej, które pojawiały się wieczorem i nocą w miejscach wskazanych przez radnych. Środki przekazane na ten cel wyniosły 93 800 zł.

Rozwijany przez lata model współpracy z Dzielnicami skutkuje coraz bardziej efektywnymi działaniami, ukazuje wpływ społeczności lokalnej na poprawę stanu i poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców krakowskich osiedli, stawia Rady Dzielnic jako podstawowego partnera, który wspomaga działania Straży Miejskiej zarówno w sferze merytorycznej, jak i finansowej.

Z POLICJĄ

Na podstawie porozumienia zawartego 6 czerwca 2003 r. pomiędzy Prezydentem Miasta Krakowa profesorem Jackiem Majchrowskim a Komendantem Miejskim Policji mł. inspektorem Andrzejem Skowrońskim, dotyczącego dodatkowych, pieszych patroli łączonych policjantów i strażników miejskich na terenie miasta w okresie od czerwca do października 2003 r., zaplanowano dodatkowe służby, finansowane ze środków gminy. Niezależnie od realizacji powyższego porozumienia utrzymano regularne, łączone patrole strażników miejskich i policjantów w ramach bieżącej współpracy.

W roku 2003 r. w patrolach łączonych wzięło udział 2901 strażników. Podczas patrolowania ujawniono 52 przestępstwa, zatrzymano 39 sprawców przestępstw i 39 osób poszukiwanych, doprowadzono 105 osób nietrzeźwych do izby wytrzeźwień oraz podjęto interwencje wobec 4 554 sprawców wykroczeń pouczając 2 822 osoby, karząc mandatami karnymi 1636 osób na łączną kwotę 18 4790 zł oraz sporządzając 96 wnioski o ukaranie do Sądów Grodzkich. Patrole te zabezpieczały także 88 imprez i uroczystości.

Informacje od mieszkańców przekazywane nam przez Rady Dzielnic i organizacje społeczne za pośrednictwem środków przekazu świadczą o wzroście poczucia bezpieczeństwa, co stanowi dobrą ocenę wspólnych działań. Taka forma współpracy Straży Miejskiej i Policji przyniosła oczekiwane rezultaty i w przyszłości będzie intensyfikowana.

ZE ŚRODKAMI MASOWEGO PRZEKAZU

Kolejnym bardzo ważnym partnerem w działaniach służących naszym mieszkańcom są przedstawiciele środków masowego przekazu W ramach tej współpracy informacje o interwencjach podejmowanych przez strażników zamieszczane są między innymi w „Gazecie Krakowskiej" w rubryce pod nazwą „Na Straży Miasta", w „Dzienniku Polskim" w kronice miasta ", rubryce dot. porządku „Gazety Wyborczej" oraz w stałym dziale tygodnika „Głos Nowohucki". Komunikaty te można również znaleźć na stronie internetowej Miasta Krakowa.

W 2003 r. Straż Miejska zorganizowała 4 konferencje prasowe, przedstawiając działania strażników miejskich oraz wyniki osiągnięte w ich rezultacie. Ponadto w jednym z domów seniora zaprezentowała prowadzone od kilku miesięcy szkolenia dotyczące zachowań i samoobrony w przypadkach agresji w stosunku do osób w starszym wieku. Konferencja i szkolenie, pierwsze tego typu w kraju, wywołały ogromne zainteresowanie i liczne prośby o program i metody szkolenia.

Straż Miejska zapraszała dziennikarzy do współuczestniczenia w patrolowaniu miasta oraz udziału w pracy grupy ekologicznej. Przedstawicieli mediów zaproszono także na uroczysty finał konkursu międzyszkolnego „Prawo i My", organizowanego przez krakowską Staż Miejską oraz do uczestnictwa w kursach samoobrony i bezpiecznych zachowań dla dzieci, kobiet i seniorów.

Efektem tej współpracy nie były jedynie przekazy relacji z interwencji czy zdarzeń, w których uczestniczyli funkcjonariusze Straży Miejskiej lecz także próba takiej prezentacji ich pracy, by mieszkańcy postrzegali strażników nie tylko jako surowych egzekutorów prawa, lecz przede wszystkim, jako osoby służące pomocą oraz chroniące codziennie spokój i porządek publiczny.

Z INNYMI PODMIOTAMI

Krakowska Straż Miejska realizując swe zadania, na bieżąco współpracuje z wydziałami Urzędu Miasta Krakowa oraz jednostkami organizacyjnymi. Dotyczy ona głównie: wymiany informacji na temat zagrożeń oraz stanu i poczucia bezpieczeństwa, koordynacji działań kryzysowych, podejmowania wspólnych przedsięwzięć kontrolnych i o charakterze socjalnym

Straż Miejska współpracuje także z instytucjami. Najczęściej współdziała ze Strażą Pożarną (zabezpieczanie miejsc awarii, klęsk, katastrof i pożarów), z Państwową Inspekcją Handlową (kontrola handlu okrężnego) oraz Sanitarną (kontrola spełniania warunków sanitarnych przy prowadzeniu handlu okrężnego), ze Strażą Leśną (nielegalna sprzedaż drzew), z Urzędem Pracy (kontrola osób prowadzących działalność gospodarczą).

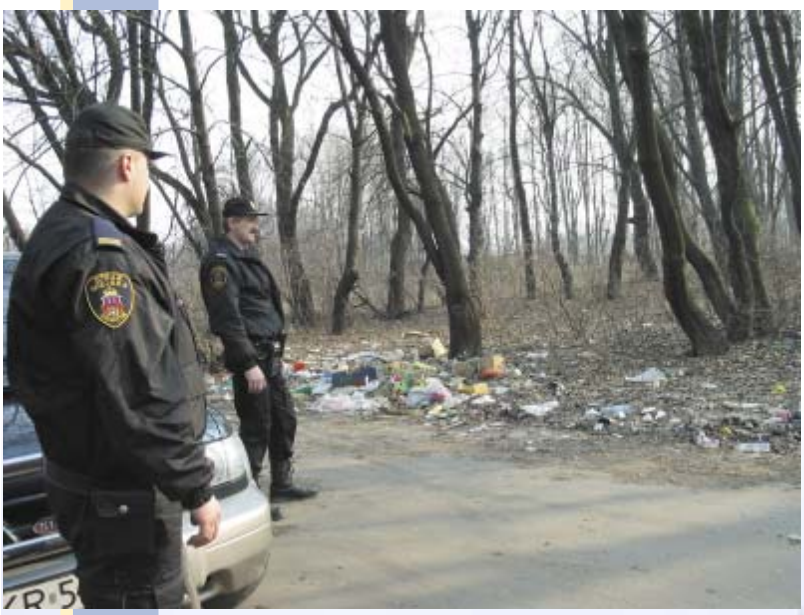

W TROSCE O ŚRODOWISKO NATURALNE

W krakowskiej Straży Miejskiej działają dwie wyspecjalizowane grupy, których celem jest zwalczanie przestępstw oraz wykroczeń związanych z ochroną środowiska naturalnego. Do zadań grup ekologicznych działających po obu brzegach Wisły, na terenie „północnego" i „południowego" Krakowa należy m.in:

- kontrola i obserwacja dzikich wysypisk śmieci,
- kontrola posesji pod kątem przestrzegania ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach,
- ujawnianie i ściganie sprawców niszczenia zieleni, w szczególności nielegalnej wycinki drzew,
- kontrola gospodarki wodno-ściekowej, szczególnie nieprawidłowego usuwania ścieków,
- kontrola właściwego gromadzenia i usuwania odpadów,
- przeciwdziałanie zagrożeniom pożarowym spowodowanym wypalaniem traw i ściernisk,
- pomoc przy różnego rodzaju klęskach żywiołowych jak powódź, pożar, katastrofach ekologicznych czy drogowych.

Prowadzenie obserwacji miejsc wysypywania odpadów, pozwala na ujmowanie sprawców powstawania dzikich wysypisk na „gorącym uczynku". Coraz częściej udaje się także ustalić sprawców na podstawie zeznań świadków lub pozostawionych śladów.

W 2003 r. strażnicy grup ekologicznych uczestniczyli w akcji inwentaryzacji dzikich wysypisk śmieci na terenie Miasta Krakowa. Zlokalizowano ponad 130 wysypisk, z których część została już usunięta. Niestety w wielu przypadkach zlikwidowane wysypiska „odżywają" po pewnym czasie. Strażnicy z grup ekologicznych biorą również czynny udział w cyklicznej akcji „Sprzątanie świata" oraz w innych imprezach propagujących ochronę środowiska naturalnego.

Zadania z zakresu ochrony środowiska wykonują – rzecz jasna – również pozostali strażnicy. Dotyczy to m.in. problemu niszczenia drzew, krzewów, kwiatów czy trawników, szczególnie przez kierujących pojazdami. Dzięki większemu zdyscyplinowaniu kierowców zauważalna jest tendencja spadkowa tego typu wykroczeń. W dalszym ciągu zdarzają się jednak przypadki łamania gałęzi, wyrywania kwiatów z kwietników czy niszczenia zieleńców.

W 2003 r. strażnicy stwierdzili 380 przypadków niszczenia zieleni.

DOPROWADZANIE DO USUWANIA WRAKÓW

Podobnie jak w ubiegłych latach, ważnym problemem rzutującym na estetykę naszego miasta jest porzucanie pojazdów zużytych lub nie nadających się do użytkowania. Wraki stanowią odpady niebezpieczne dla środowiska i jako takie powinny być przekazane w celu utylizacji do wyspecjalizowanego zakładu lub do składnicy złomu wyznaczonych przez wojewodę. Natomiast właściciele wraków, chcąc uniknąć związanych z tym kosztów często porzucają je na ulicach miasta, parkingach, czy nawet w lasach, narażając się nie tylko na odpowiedzialność karną, ale także późniejsze problemy przy ich wyrejestrowaniu. Zarówno zakłady utylizacji jak i składnice złomu wydają zaświadczenie o utylizacji takiego pojazdu, które stanowi podstawę do jego wyrejestrowana.

Tabelka obok przedstawia ilości wraków usuniętych na skutek interwencji strażników miejskich w okresie 2000 – 2003 r. Dzięki systematycznym działaniom Straży, wraków szpecących ulice Krakowa jest coraz mniej.

WRAKI USUNIĘTE PO INTERWENCJI STRAŻY MIEJSKIEJ

Rok	usunięte wraki
2000	536
2001	384
2002	508
2003	234

KRAKOWSKA WYSTAWA EKOLOGICZNA

W dniach 25-26.04.2003 r. w ramach obchodów Dni Ziemi 2003 przedstawiciele Straży Miejskiej Miasta Krakowa uczestniczyli w IV Krakowskiej Wystawie Ekologicznej.

W trakcie wystawy strażnicy przedstawili multimedialną prezentację działań grupy ekologicznej krakowskiej Straży Miejskiej. Obejmowała ona część opisową, która dotyczyła krótkiej historii tworzenia się tej grupy oraz zadań, jakie ona wykonuje. Dopełnieniem części opisowej były zdjęcia oraz film, przedstawiające niszczycielską działalność człowieka, z jaką spotykają się strażnicy miejscy na terenie Krakowa.

Strażnicy prowadzili również rozmowy z mieszkańcami Krakowa odwiedzającymi wystawę. Poruszane problemy dotyczyły szczególnie ochrony środowiska na terenie miasta. Przy okazji mieszkańcy wyrażali duże zaniepokojenie szybko postępującą degradacją naszego otoczenia. Prezentowane były również zdjęcia obrazujące działalność Straży Miejskiej Miasta Krakowa w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska oraz rozdawano ulotki informacyjne przedstawiające zadania i uprawnienia Straży Miejskiej, a także propagujące bezpieczne zachowania i ochronę środowiska.

HANDEL W MIEJSCACH NIEDOZWOLONYCH

Jednym z zadań realizowanych przez strażników Straży Miejskiej jest kontrola handlu. Dotyczy to szczególnie handlu okrężnego prowadzonego w miejscach do tego nieprzeznaczonych. Działania w tym zakresie polegają nie tylko na represjonowaniu sprawców wykroczeń, ale również na niedopuszczeniu do prowadzenia takiej działalności. Częste patrole w wytypowanych miejscach uniemożliwiają rozłożenie nielegalnych stoisk. Oprócz działań represyjnych strażnicy informują prowadzących sprzedaż o sposobach zalegalizowania działalności w zakresie prowadzenia handlu. Funkcjonariusze współpracują w tej dziedzinie z różnymi instytucjami m.in. Wydziałem Spraw Administracyjnych UMK, Inspekcją Handlową, Sanepidem, Urzędem Celnym czy też Strażą Leśną. W 2003 r. strażnicy podjęli 2 116 interwencji, pouczając 774 osób, nakładając 636 mandatów karnych i kierując 706 wniosków do sądu o ukaranie osób prowadzących handel w miejscach do tego nieprzeznaczonych.

KONTROLA RUCHU DROGOWEGO

Wśród istotnych, ustawowych zadań Straży Miejskiej znajduje się czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego w zakresie określonym w przepisach o ruchu drogowym. W 2003 r. na ogólną liczbę 54 330 ujawnionych przez strażników wykroczeń, przypadało 26 647 wykroczeń drogowych, z czego 21 389 dotyczyło naruszenia przepisów o zatrzymaniu i postoju pojazdów.

Wobec sprawców tych wykroczeń zastosowano przewidziane prawem sankcje w postaci pouczeń, mandatów karnych i wniosków o ukaranie.

Rok 2003 ogłoszony został jako Europejski Rok Ludzi Niepełnosprawnych. Dało to Straży Miejskiej Miasta Krakowa asumpt do zintensyfikowania działań zmierzających do poprawy sytuacji tych osób, poruszających się pojazdami na terenie Krakowa. W ramach tych działań strażnicy skontrolowali 130 parkingów przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych zlokalizowanych na drogach publicznych. Na wspomnianych parkingach niepełnosprawni dysponują 217 miejscami do parkowania. W 2003 r. strażnicy pouczyli 471 osób naruszających przepisy dotyczące parkowania pojazdów na tych parkingach, ukarali mandatami karnymi 456 osób oraz skierowali 65 wniosków do sądu o ukaranie kierujących.

Z NOTATNIKA STRAŻNIKA

STYCZEŃ

W godzinach popołudniowych na ulicy Grodzkiej nietrzeźwy mężczyzna oddawał mocz, wywołując zgorszenie licznych o tej porze przechodniów. Interweniujący strażnik został niespodziewanie zaatakowany uderzeniem w twarz. Agresor trafił do izby wytrzeźwień, a cała sprawa znalazła finał w sądzie.

Na placu targowym przy ul. Grzegórzeckiej strażnicy zatrzymali dwóch gimnazjalistów, którzy za namową 33-letniego mężczyzny sprzedawali nielegalne płyty kompaktowe z filmami i grami. Wskazany przez chłopców zleceniodawca wraz ze znalezioną przy nim dużą ilością płyt został przekazany Policji.

LUTY

Strażnicy patrolujący po godzinie 23 ulicę Ujastek spotkali 65-letniego mężczyznę, zdradzającego zaniki pamięci. Gdy chory mężczyzna przypomniał sobie nazwisko, strażnicy ustalili jego adres i przewieźli go do domu na jednym z nowohuckich osiedli, gdzie odebrała go żona.

Strażnicy zatrzymali 31-letniego mężczyznę, który podawał się za księdza. Po wylegitymowaniu okazał się on mieszkańcem Chorzowa, wraz z nim zatrzymano także towarzyszącego mu pomocnika. Posiadali przy sobie sutannę oraz worek pełen monet.

MARZEC

Strażnicy zauważyli na ul. Straszewskiego auto marki opel corsa z rozbitą szybą i włączonym alarmem oraz uciekającego mężczyznę. Udali się w pogoń za uciekającym i po krótkim pościgu ujęli go na ulicy Grodzkiej. Był to 17-letni mieszkaniec Krakowa i znaleziono przy nim skradziony panel radiowy.

Strażnicy z grupy ekologicznej zawiadomieni zostali o nielegalnej wycince drzewa w Lasku Mogilskim. Po przybyciu na miejsce zastali pocięte i przygotowane do transportu drewno. Krótka penetracja terenu doprowadziła do ujęcia sprawcy w trakcie wyładunku już skradzionego drewna.

KWIECIEŃ

Na Salwatorze strażnicy miejscy zdjęli z balustrady mostu kobietę usiłującą popełnić samobójstwo. Desperatkę przekazano pogotowiu ratunkowemu.

Strażnicy patrolujący jedno z krowoderskich osiedli zaalarmowani przez mieszkańców ujęli na gorącym uczynku garażowego włamywacza. Zabezpieczyli miejsce zdarzenia a sprawcę przekazali wezwanemu patrolowi Policji.

MAJ

Strażnicy ujęli na gorącym uczynku 27-letniego mężczyznę, usiłującego o pierwszej w nocy na Rynku Kleparskim wybić szybę w jednym z samochodów. Agresywny przestępca rzucił się na strażnika, powodując u niego poważne uszkodzenie nogi. Został obezwładniony przez partnera z patrolu i osadzony w policyjnym areszcie.

Przy ul. Wielopole zatrzymano dwóch podejrzanie zachowujących się mężczyzn, przy których znaleziono narkotyki w postaci tabletek i proszku oraz igły i strzykawki. Jak się okazało byli to turyści z Rzeszowa i Ustrzyk Dolnych, a wycieczkę swą zakończyli w komisariacie Policji przy ul. Szerokiej.

CZERWIEC

Funkcjonariusze patrolujący osiedle Nowy Prokocim zostali zaalarmowani przez motorniczego tramwaju o napadzie na pasażerkę. Dzięki ich szybkiej interwencji sprawcy zostali ujęci i przekazani Policji a skradziony telefon komórkowy wrócił do właścicielki.

Strażnicy interweniujący na ul. Grottgera, wobec mieszkańca Nowej Huty, pijącego piwo w niedozwolonym miejscu zatrzymali go i przekazali Policji, bowiem po wylegitymowaniu okazało się, iż jest poszukiwany listem gończym przez Prokuraturę.

LIPIEC

Patrol Straży Miejskiej zauważywszy w nocy ok. 1.30 pożar budynku przy ul. Rydlówka zawiadomił natychmiast Straż Pożarną. Gaszenie trwało do godz. 3 w nocy. W wolno stojącym budynku nikt na szczęście nie zamieszkiwał.

Na osiedlu Olsza strażnicy ujęli osobę rozklejającą w niedozwolonych miejscach plakaty reklamujące szkołę nauki jazdy. Za wykroczenie odpowiedział nie tylko rozklejający, ale także właściciel reklamowanej w ten sposób firmy.

SIERPIEŃ

Grupa kilkudziesięciu młodych, agresywnych ludzi około godziny 2 w nocy obrzucała kamieniami obiekt klubu sportowego przy ul. Łutnia, w którym odbywały się „Dożynki". Uczestnicy imprezy bali się go opuścić z obawy przed atakiem. Dopiero interwencja kilku patroli strażników opanowała sytuację, umożliwiając powrót do domów oczekującym na pomoc ludziom.

Strażnicy interweniowali na ul. Dunajewskiego, gdzie czterech młodzieńców skakało po zaparkowanych tam samochodach. Po pościgu wszystkich ujęto, a u jednego z nich znaleziono jeszcze skradziony telefon komórkowy. Za swe czyny odpowiedzą przed sądem.

WRZESIEŃ

Patrolujący okolice ul. Dojazdowej strażnicy miejscy wyciągnęli z Wisły usiłującego dobić do brzegu i wyjść z wody 34-letniego mężczyznę w ubraniu. Zziębniętego mieszkańca Tarnobrzega, od którego czuć było woń alkoholu, strażnicy okryli kocem i wezwali Pogotowie Ratunkowe.

Grupa ekologiczna Straży Miejskiej prowadząca obserwację miejsc wysypywania śmieci i wylewania ścieków, ujawniła trzy przypadki odprowadzania nieczystości płynnych na teren Błoń Mogilskich. Sprawców ukarano mandatami na sumę 500 zł. Starania strażników miejskich doprowadziły także do uporządkowania wysypiska na os. Łęg.

PAŹDZIERNIK

Dyżurnemu Straży Miejskiej zgłoszono o 4 rano, że na Starym Kleparzu przebywa nietrzeźwa kobieta z płaczącym dzieckiem na ręku. W wyniku interwencji Straży Miejskiej i Pogotowia Ratunkowego 30-letnia matka została umieszczona w izbie wytrzeźwień, zaś jej 3-miesięczne dziecko, z zapaleniem górnych dróg oddechowych oraz odparzeniami, zabrano do szpitala.

Funkcjonariusze patrolując Park Zielony Jar natknęli się na trójkę nieletnich, odurzonych alkoholem, śpiących pod drzewem. Jeden z nich był nieprzytomny. Strażnicy udzielili im pierwszej pomocy po czym wezwali karetkę pogotowia, która przewiozła wszystkich do oddziału toksykologii szpitala im. Rydygiera.

LISTOPAD

Strażnicy pomogli kontrolerowi biletów, który został wypchnięty z pojazdu MPK przez studenta Akademii Rolniczej. Student „gapowicz" okazał się tak agresywny, że aby go obezwładnić strażnicy musieli użyć kajdanek. Odpowie on za naruszenie nietykalności cielesnej pracownika MPK.

Na Cmentarzu Rakowickim zatrzymano, wskazanego przez świadka, mężczyznę, który kradł donice z kwiatami z grobów, a następnie sprzedawał je przed cmentarną bramą. 35-letni mieszkaniec Nowej Huty został przekazany Policji.

GRUDZIEŃ

Strażnicy miejscy zatrzymali dwóch mężczyzn, którzy pod szyldem jednej z organizacji charytatywnych, przeprowadzali zbiórkę odzieży. Jak okazało się po sprawdzeniu – organizacja ta nie posiadała wymaganego zezwolenia do prowadzenia tego typu akcji. Obaj sprawcy czynu staną przed sądem.

Przy ulicy Wielickiej strażnicy miejscy podjęli interwencję wobec osoby oferującej do sprzedaży drzewka jodły i świerku. W związku z tym, że drzewka nie posiadały oznakowań, a sprzedający nie potrafił udokumentować ich pochodzenia, sprawę przekazano Policji.

NIE TYLKO OBOWIĄZKI

KONTAKTY MIĘDZYNARODOWE

Przedstawiciele krakowskiej Straży Miejskiej brali aktywny udział w wymianie doświadczeń na szczeblu międzynarodowym.

W dniach 15-22 czerwca 2003 r. przedstawiciel Straży Miejskiej Miasta Krakowa uczestniczył w Midden (Holandia) w szkoleniu w zakresie tworzenia i realizacji Integralnej Polityki Bezpieczeństwa.

W dniach 3-5 września 2003 r. w Liptowskim Mikulasie i 26-27 listopada 2003 r. w Pradze odbyły się dwie konferencje zorganizowane przez Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki. Udział w nich wzięli komendanci policji miejskich z Czech, Węgier, Słowacji i komendanci Straży Miejskich w Polsce (w tym zastępca komendanta Straży Miejskiej z Krakowa). Tematem spotkań były m.in.: zabezpieczenia imprez masowych, uregulowania prawne formacji w poszczególnych krajach grupy wyszehradzkiej, wymiana doświadczeń z prowadzonych działań, przeciwdziałanie niszczeniu urządzeń użyteczności publicznej.

W dniach 9-11 października 2003 r. w Równym na Ukrainie odbyła się konferencja naukowo-metodyczna „Zarządzanie Bezpieczeństwem" zorganizowana przez Międzynarodowy Uniwersytet „Regi" w Równym i Europejską Federację dla Bezpieczeństwa z siedzibą w Krakowie. Udział wzięli przedstawiciele z Węgier, Rosji, Ukrainy, Czech, Polski i Niemiec. Wśród referujących był przedstawiciel krakowskiej Straży Miejskiej, który zaprezentował uczestnikom konferencji program „Współpracujmy".

STRZEGĄCYCH PRAWA BIEG Z POCHODNIĄ NA RZECZ OLIMPIAD SPECJALNYCH

Inicjatywa ruchu „Strzegących Prawa Bieg z Pochodnią na rzecz Olimpiad Specjalnych", którego celem jest działalność na rzecz osób z upośledzeniem umysłowym, zrodziła się w Stanach Zjednoczonych. Na przestrzeni ostatnich kilku lat w wielu krajach Ameryki Północnej i Środkowej, a także w kilku krajach Europy, powstały i działają organizacje, których założycielami i członkami są ludzie zajmujący się na co dzień wdrażaniem oraz egzekwowaniem prawa, a więc policjanci, sędziowie, prokuratorzy, adwokaci, a także strażacy i strażnicy miejscy. Od dnia 26 marca 1995 r. Polska jest jednym z tych krajów europejskich, w których organizowane są takie imprezy. W 2003 r. przedstawiciele Straży Miejskiej Miasta Krakowa po raz pierwszy wzięli w niej czynny udział.

DZIEŃ STRAŻNIKA MIEJSKIEGO

W dniu 30 sierpnia 2003 r. po raz pierwszy w krakowskiej Straży Miejskiej obchodzono uroczyście „Dzień Strażnika Miejskiego". W tym dniu zorganizowany został na stadionie w Borku Fałeckim festyn dla strażników miejskich i członków ich rodzin, w którym udział wzieli również zaproszeni goście. Za wzorowe wykonywanie obowiązków służbowych 83 strażników zostało uroczyście nagrodzonych pochwałami i awansami, które wręczał Prezydent Miasta Krakowa prof. Jacek Majchrowski. Uzupełnieniem części oficjalnej imprezy był towarzyski mecz piłki nożnej reprezentacji krakowskich strażników

z reprezentacją strażników z Łodzi, wygrany przez gospodarzy. Zadbano również o najmłodszych. Przygotowano dla nich gry i zabawy oraz konkursy m.in. dotyczące bezpiecznych zachowań, bezpieczeństwa w ruchu drogowym i sprawnościowe. Impreza będzie corocznie kontynuowana.

SPORT

Poza regularną aktywnością sportowo-sprawnościową, funkcjonariusze krakowskiej Straży Miejskiej biorą udział w różnorodnych zawodach. Reprezentacja Straży Miejskiej Miasta Krakowa uczestniczyła w rozgrywkach Ligi Małopolskiej w piłce siatkowej, zajmując V lokatę. Zespół ten odnosił również sukcesy w lokalnych turniejach, wygrywając Turnieje: o Puchar Burmistrza Niepołomic, o Puchar Prezesa „Żywiec Trade" oraz o Puchar Prezesa GSSCH w Niepołomicach.

Nie tylko siatkówką żyją strażnicy. Drużyna piłki nożnej zajęła IV miejsce w Mistrzostwach Polski Straży Miejskich w piłce nożnej halowej w Chorzowie. Reprezentacja piłkarska z powodzeniem uczestniczyła również w Mistrzostwach Polski Służb Mundurowych w Bytomiu.

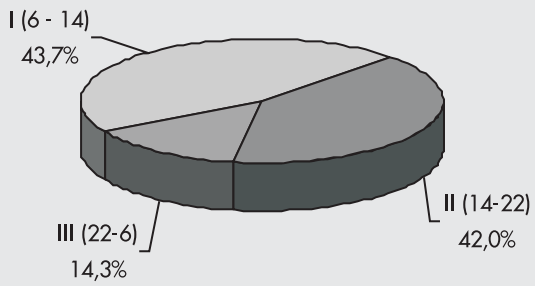

STRAŻ MIEJSKA W LICZBACH

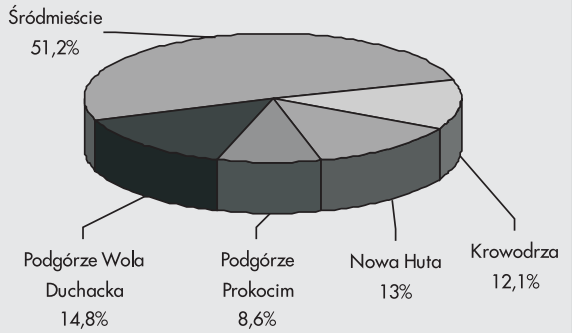
SŁUŻBA PATROLOWA

W 2003 roku zrealizowano 32 851 służby patrolowe w tym:

SŁUŻBA PATROLOWA NA ZMIANACH

SŁUŻBA PATROLOWA W ODDZIAŁACH

UJAWNIONE WYKROCZENIA

Liczba i rodzaj sankcji zastosowanych wobec sprawców wykroczeń:

UJAWNIONE WYKROCZENIA

Lata	2002	2003	zmiana
Liczba wykroczeń	44 541	54 330	+ 22 %
Pouczenia	24 565	30 574	+ 25 %
wnioski o ukaranie	5 851	4 080	– 30 %
mandaty karne	14 125	19 676	+ 40 %
Kwota mandatów (w zł)	1 425 060	1 567 237	+ 10 %
Średnia kwota mandatu (w zł)	100.9	80	– 21 %

Liczba ujawnionych wykroczeń w poszczególnych kategoriach:

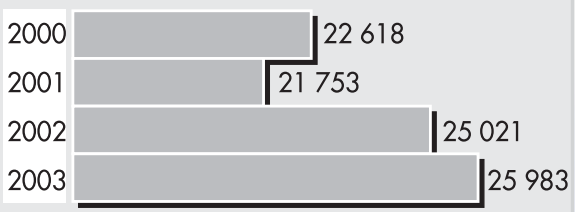
RODZAJE WYKROCZEŃ

L.p.	Rodzaj wykroczenia	2002	2003	zmiana
1.	Z Kodeksu wykroczeń przeciwko:			
a).	porządkowi i spokojowi publicznemu	1 809	1 703	– 6 %
b).	bezpieczeństwo osób i mienia	1 451	1 333	– 8 %
c).	bezpieczeństwo w komunikacji	25 732	28 378	+ 10 %
d).	zdrowiu	221	175	– 21 %
e).	obyczajowości	757	450	– 41 %
f).	urządzeniom publicznym	4 692	4 240	– 10 %
2.	Z Ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach	1 532	2 295	+ 50 %
3.	Z przepisów porządkowych wydanych przez gminę	337	390	+ 16 %
4.	Z Ustawy o wychowaniu w trzeźwości	7 276	14 959	+106 %
5.	Z innych pozakodeksowych przepisów o wykroczeniach (np. z ustawy o odpadach, o ochronie środowiska itp.)	734	407	– 45 %
	Ogółem	**44 541**	**54 330**	**+ 22%**

ZGŁOSZENIA INTERWENCYJNE

Liczba zgłoszeń interwencyjnych przyjętych przez Straż Miejską od mieszkańców Krakowa w latach 2000-2003:

ZGŁOSZENIA INTERWENCYJNE

BUDŻET STRAŻY MIEJSKIEJ

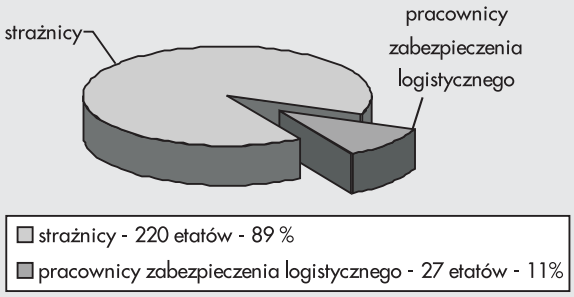
BUDŻET STRAŻY MIEJSKIEJ

Rok	Wartość bezwzględna (w zł)	Zmiany wartości w stosunku do roku poprzedniego (w %)	Ilość etatów
2000	10 287 100.00		256
2001	10 946 503.00	+ 6,4	256
2002	11 212 800.00	+ 2,4	256
2003	11 213 537.00	+ 0,007	256

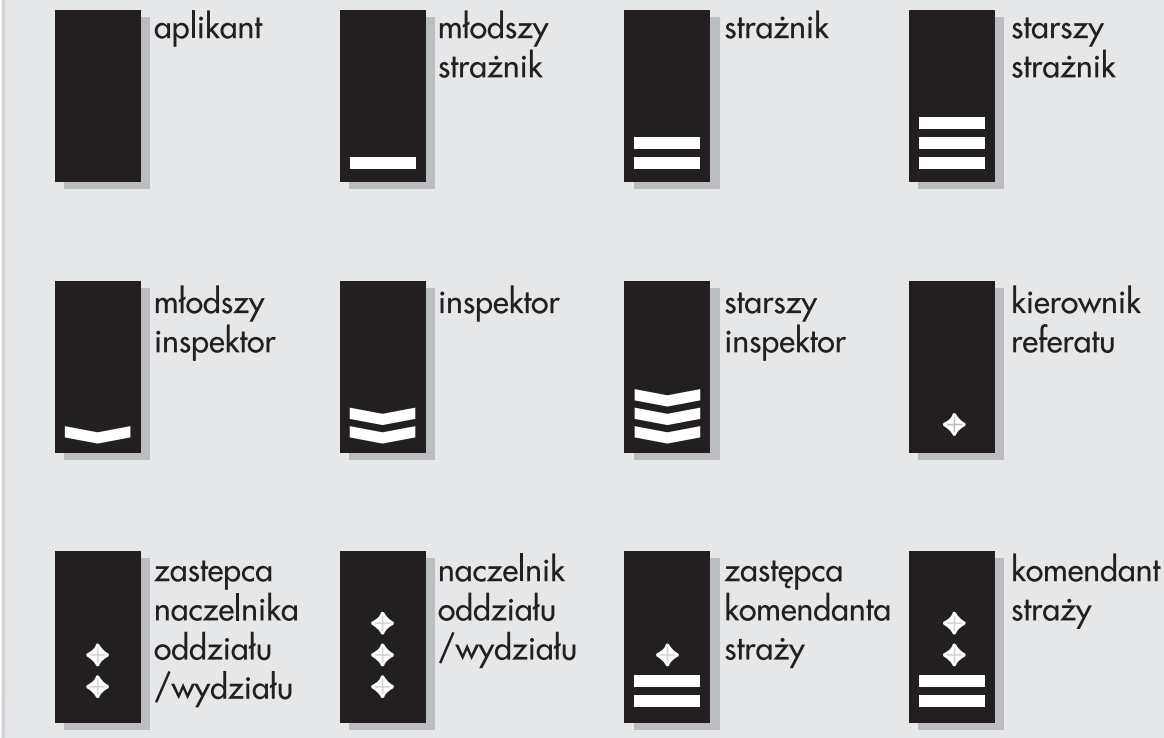
STAN KADRY

W 2003 roku średni stan etatowy wynosił 247 w tym:

STAN KADRY

STOPNIE SŁUŻBOWE STRAŻY MIEJSKIEJ

ROZMIESZCZENIE ODDZIAŁÓW STRAŻY MIEJSKIEJ

KOMENDA STRAŻY MIEJSKIEJ

Komendant **Michał Zamuliński**
Z-ca Komendanta **Jerzy Mądrzyk**
Z-ca Komendanta **Paweł Duchnik**

ul. Dobrego Pasterza 116
tel. 413 77 03
fax 413 88 29

Telefon alarmowy **986**

E-mail smkrak@kki.pl
www.krakow.pl/samorzad/sm/

KOMENDANT
W SPRAWIE SKARG I WNIOSKÓW
PRZYJMUJE W PONIEDZIAŁKI
W GODZ. 15°° - 17°°

I - ODDZIAŁ ŚRÓDMIEŚCIE

Naczelnik **Zbigniew Ulman**
ul. Dobrego Pasterza 116
tel. 411 00 45
fax 413 97 56
Obejmuje dzielnice: I, II i III

II - ODDZIAŁ KROWODRZA

Naczelnik **Grzegorz Kuzara**
ul. Stachiewicza 3
tel. 623 96 90
fax 638 15 40
Obejmuje dzielnice: IV, V, VI i VII

III - ODDZIAŁ NOWA HUTA

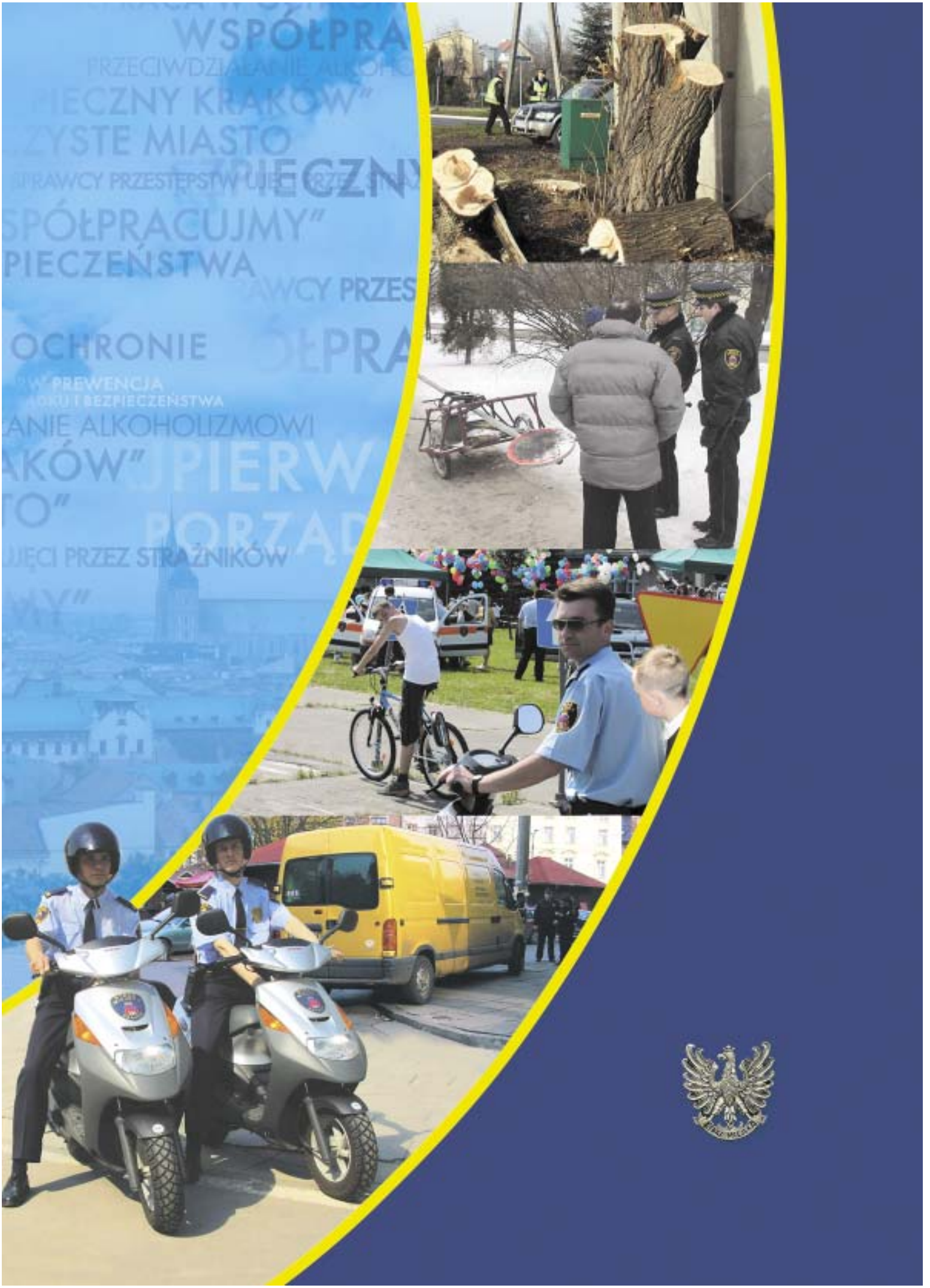
Naczelnik **Andrzej Dadał**
os. Centrum C 9
tel. 680 15 00
fax 643 40 43
Obejmuje dzielnice: XIV, XV, XVI, XVII i XVIII

IV - ODDZIAŁ PODGÓRZE - PROKOCIM

Naczelnik **Tadeusz Góralik**
ul. Na Kozłówce 25
tel. 650 07 60
fax 658 89 86
Obejmuje dzielnice: XII i XIII

V - ODDZIAŁ PODGÓRZE - WOLA DUCHACKA

Naczelnik **Grzegorz Gorczyca**
ul. Cechowa 19
tel. 650 42 80
fax 655 44 77
Obejmuje dzielnice: VIII, IX, X i XI

WSPÓŁPRA
PRZECIWDZIAŁANIE ALKOHO
IECZNY KRAKÓW"
ZYSTE MIASTO
RIECZNY
SPÓŁPRACUJMY"
PIECZEŃSTWA
OCHRONIE
PREWENCJA
ANIE ALKOHOLIZMOWI
AKÓW"
TO"
PORZĄD
UJĘCI PRZEZ STRAŻNIKÓW